

M

Undersökning av ett stenkummel på Junnila
parcells mark i Panelia by av Kiukais socken
i maj 1924.

I april 1924 anmälde parcellägaren Väinö Junnila från Panelia by i Kiukais socken att på hans $\frac{1}{2}$ km från Panelia station betagna nyligen köpta parcell fanns ett stenvisse, som han gärna ville ha undanskaffat, emedan det stock på den backe, där han hade för avsikt att bygga sin stuga. Nationalmuseets förhistoriska avdelning beslöt tillmötesgå denna ankävlan och gav mig i uppdrag att undersöka fornlämningen i fråga. Undersökningen verkställdes av mig den 13 och 14 maj 1924.

Kumlet ligger ungefär 630 m WSW från Panelia station på en låg skogbevuxen sandbacke, som höjer sig någon m över omgivningen. Mot söder öppnar sig en utsikt över en större åker (jfr. fotografien nr 1). Ett litet stycke norrut ligger ett betydligt högre berg, över vilket körvägen till Vähä Jaakkola m.m. är ledad. Denna väg skär järnvägen ca 200 m NE om kumlet och 52,5 m E om banans 29 km stolpe. Spärets höjd här, vid vägövergången, över kumlets norra bas uppmättes av mig och befanns vara 1,96 m. Enligt den ryska topografkartan synes den backe, på vilken kumlet stod, ligga ca 12 sazjen eller ungefär 25,5 m över havet.

Kumlets diameter var ungefär 13 m, dess högsta punkt låg 1,79 m över en punkt vid dess södra rand, där marken var högst, samt 1,15 - 1,35 m över den norra randen. Kumlets sydvästra och västra del var vid min ankomst nästan ända till botten sönderplockad. För övrigt var fornlämningen rågorunda intakt. Vid undersökningen

sökte jag till fört få en genomskärning tvärs
över kumlets mitt från N till S, och då det kunde
förmodas att i kumlet skulle finnas en inre sten-
ring, börjades stenarnas bortplockande uppe på toppen
och fortsattes i riktning neråt. Det visade sig också
snart att mitt antagande var riktigt. I kumlets
nordvästra^{del} blottades en inre ringmur, bildad av
2-3 varv omsorgfullt på varandra lagda sandstens-
hällar och i höjd varierande mellan 27 och 54 cm.
Denna krets kunde under arbetets fortgång följas ända
till rösets förstörda sydvästra del, där endast några spår
av densamma kunde upptäckas. Dess diameter var cirka
6,75 m. Denna ring åtföljdes på kort avstånd av
en koncentrisk yttre ring av större, dels platta, dels
kullriga stenar, vars diameter var ungefär 8,5 m. På
rösets sydvästra och västra sida var denna ring för-
störd. Gången mellan de båda kretsarna mätte från
15 till ungefär 60 cm i bredd. På nordöstra sidan
voro 2 stora nära varandra stående stenar ställda
direkt mot den inre ringmuren, så att de avbröt
gången på detta ställe. Om på den motsatta eller
sydvästra sidan en motsvarande anordning funnits,
kunde på grund av den förstörelse, som övergätt denna
del av forn lämningen, icke fastställas.

I kumlets innanför denna koncentrisk krets liggande
centralt del ligo stenarna i 4-6 varv på
varandra med en massa småsten i mellanrummen.
Bottnstenarna voro för det mesta hästhands stora,
några större, de största kunde blott av 2 man rubbas
(jfr. fotografier nr 2, som framställer rösets genomskär-
ning från N till S). Bland stenarna funnos många

sandstenshällar, av vilka några vora ställda på kant,
inklända mellan kullerstenar (en sådan synes på fotogr.
Nr 2 något höger om mitten).

På sandbotten fanns ett mycket tunt jordlager, som
i rörets mitt och i dess sydöstra del innehöll vita
rena brändla ben utan kälmörja. Brändla ben före-
kommo även i södra delen av gängen mellan de två
koncentriska ringarna. Talrikast hittades de på
det på kartan med a a betecknade området. Här
hittades även litet Kol. Det enda till gravgodset
hörande föremål, som hittades i röret, var en liten
ovornead lerkärlbit. Den ^{torde ha legat} ~~antäffades~~ någonstädes mitt
i kumlet och antäffades vid rullning av jord däri-
från.

Av redan uppgivet skäl återställdes kumlet inte
i sitt förra skick.

N.M. 8307: 1-9.

Alfred Hackman.

Kiukais socken.



Pl. 6171

1. StenKummet på Junnilla parcell i Panelia leg, sett från NEN,
undersikt år 1924 av N. Hockman. NM 8307.



Pl. 6172

2. Samma stenKummet under pågående undersökning. Skärning
från N till S, sett från W.



Pl. 6174

3. Samma stenkummel under pågående undersökning sett från ESE.
Den inre ringmuren blottad. Stenarna α - ϵ hör till den yttre koncentriska kretsen.



Pl. 6173.

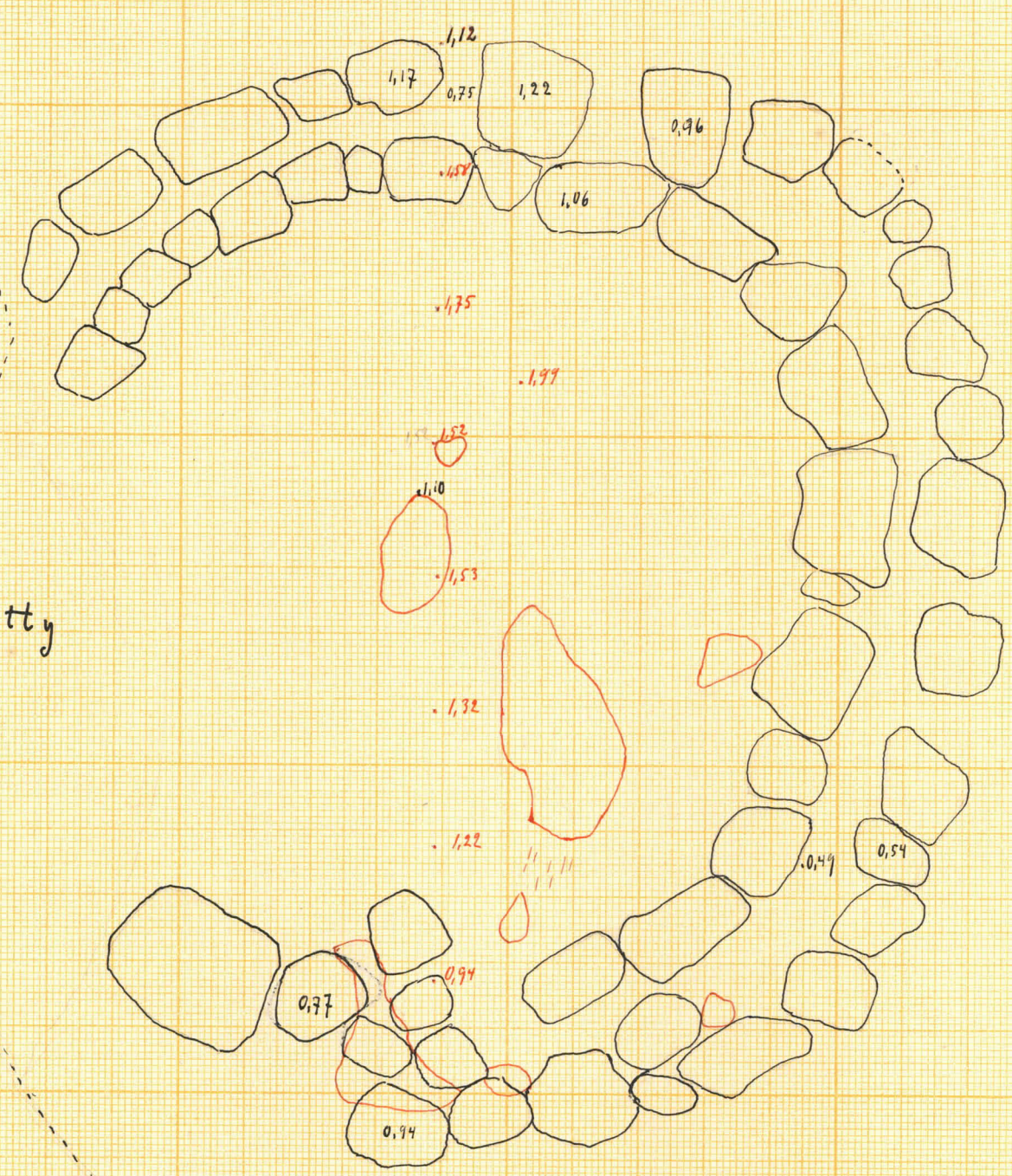
4. Samma stenkummel sett från NW. Den inre ringmuren blottad (i förgrunden till höger och i mitten). Till vänster - intill ringmuren den stora på kartan med 1,67 betecknade stenen.

Alfred Håkman

työ
po

0,64 0,73 0,82 0,81 0,87

0,60



h ä v i t e t t y

0,47

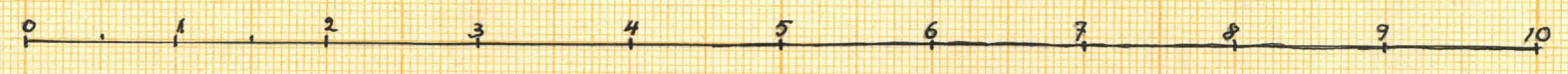
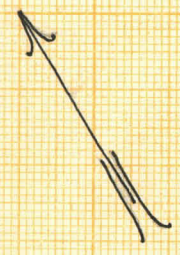
0,73

0,77

k u o p p a

0,70

Poltettujen luiden
merkityt punaisella

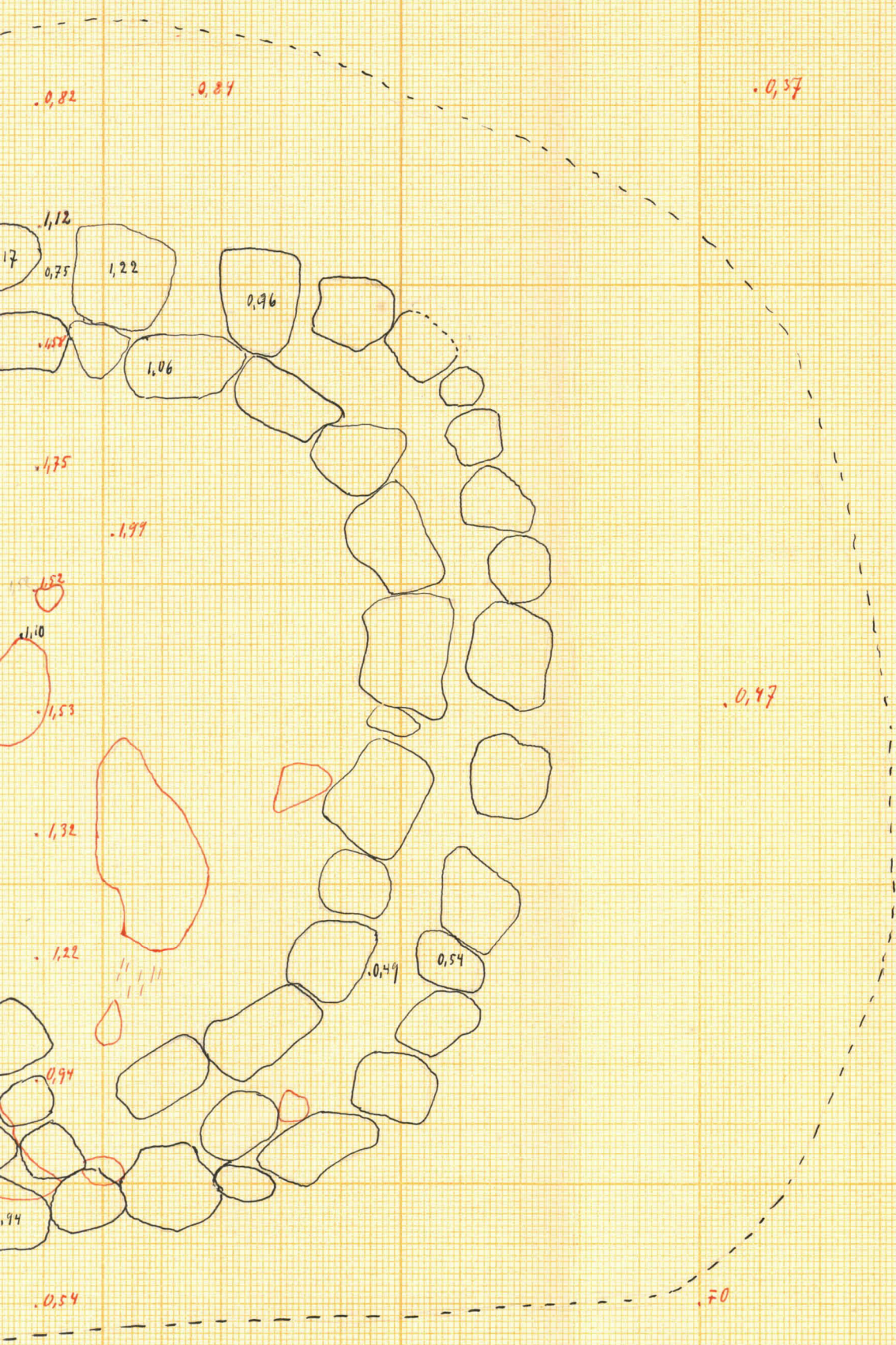


Kiukainen - Panelia

Kiviröykkiö

työnjohtaja Väinö Junnilan
palstatilan maalla

A. Hackman 1924.



o p p a

Poltettujen luiden levenemisalueet
merkityt punaisella värillä.

5 6 7 8 9 10